

3.3.2 Toezichtstrategie

Een belangrijk middel om de naleving van milieuvoorschriften te bevorderen is het houden van toezicht. In de toezichtstrategie wordt beschreven op welke wijze dat middel wordt ingezet. Doel is om de capaciteit en de middelen zodanig in te zetten dat een zo hoog mogelijk rendement wordt behaald bij de uitvoering van het handhavingsbeleid. Bij het maken van keuzes over toezicht speelt de probleem- of risicoanalyse een belangrijke rol.

Bedrijven en Landbouw

De manier waarop het toezicht voor de taakvelden Bedrijven en Landbouw wordt uitgevoerd is identiek: voorbereiding, uitvoering, registratie en afhandeling zijn hetzelfde. Het enige verschil is dat het toezicht op landbouwbedrijven door gespecialiseerde toezichthouders wordt uitgevoerd. Vanwege de overeenkomsten tussen Bedrijven en Landbouw wordt het toezichtbeleid voor beide taakvelden in één strategie vastgelegd.

Naast de verschillende vormen van regulier toezicht worden in de toezichtstrategie ook bijzondere toezichtaspecten beschreven zoals BRZO-toezicht, klachten en calamiteiten, en toezichtprojecten.

Soorten van toezicht

De ODMH voert verschillende soorten controles uit die elk hieronder worden beschreven. Gedetailleerde procesbeschrijvingen van de controles zijn vastgelegd in het kwaliteitsmanagementsysteem van de ODMH dat gecertificeerd is volgens ISO-9001. Bovendien zijn de verschillende vormen van controles opgenomen in het Productenboek Milieu.

Integrale controles

Het toezicht op de naleving van milieuregels bestaat voor het grootste deel uit integrale controles bij bedrijven. Een integrale controle bestaat uit fysiek toezicht: door zintuigelijke waarneming wordt ter plaatse geconstateerd of de regels worden nageleefd. Daarbij wordt het bedrijf getoetst op alle relevante milieuaspecten, tenzij controle op dat aspect, op dat moment, niet mogelijk of meetbaar is. Daarnaast speelt communicatie met het bedrijf een belangrijke rol, in de vorm van aanspreken en informeren.

Controlefrequentie

Zoals al in de probleemanalyses is opgemerkt, lopen de milieurisico's van bedrijven sterk uiteen. Om die reden worden niet alle bedrijven met dezelfde frequentie gecontroleerd. Bedrijven met een hoog milieurisico worden vaker gecontroleerd dan bedrijven met een laag milieurisico. De hiervoor aangehaalde risicomodellen (zie paragraaf 3.2.1 en 3.2.2) worden gebruikt om in de risico's een rangorde te kunnen aanbrengen. Hoe hoger het milieurisico, des te hoger is de controlefrequentie.

Voor het bepalen van de controlefrequentie van integrale controles wordt gebruik gemaakt van de volgende staffel.

	Milieu- categorie	Controlefrequentie
Bedrijven: 0 tot 50 punten	1	Projectmatig
Landbouw: -		
Bedrijven: 50 tot 100 punten	2	Eenmaal per 5 jaar
Landbouw: Beperkt		
Bedrijven: 100 tot 250 punten	3	Eenmaal per 2 jaar
Landbouw: Middelgroot		
Bedrijven: 250 punten of meer	4 en 5	Eenmaal per jaar
Landbouw: Groot		

Uitvoering

Voordat de integrale controle wordt uitgevoerd bereid de toezichthouder die voor. De voorbereiding bestaat voornamelijk uit dossieronderzoek waarbij wordt nagegaan welke technische voorzieningen binnen het bedrijf aanwezig zijn en welke voorschriften van toepassing zijn. Bij veehouderijen zijn bij de voorbereiding de gemelde dieraantallen, de beweidingsplannen en de systeembeschrijving van belang. Daarnaast worden de bevindingen van de laatste controle en de (eventuele) klachtenhistorie doorgenomen. Ook kunnen de digitale registratiesystemen van andere instanties worden geraadpleegd. Zo kunnen online de afvalstromen en de tank- en installatiecertificaten worden ingezien. Ook kunnen het *risicoregister* (RRGS) en de digitale registratiesystemen van andere instanties worden geraadpleegd.

Tijdens de controle kan gebruik worden gemaakt van een tabletcomputer met een digitale checklist. In die checklist kan per voorschrift de naleving daarvan worden vastgelegd. Van relevante milieutechnische voorzieningen worden foto's gemaakt die later in het milieubevindingenrapport worden verwerkt. Een controle is daarnaast bij uitstek een goede gelegenheid om met het bedrijf een informierend of aansporend gesprek aan te gaan om naleving te bevorderen.

Na afloop van de controle wordt, aan de hand van de bevindingen en foto's van de controle, een milieubevindingenrapport gegenereerd. Dat rapport wordt vervolgens in het informatiesysteem geladen. Wijzigingen die relevant zijn voor het risicoregister worden gemeld aan de *specialist externe veiligheid*, die verantwoordelijk is voor het actueel houden van het register.

Daarnaast worden in het informatiesysteem de milieutechnische en milieujuridische gegevens bijgewerkt (zie ook paragraaf 2.2.7). Zo wordt nagegaan of het bedrijf nog in dezelfde milieucategorie valt en worden de (technische) gegevens over opslagtanks en andere milieurelevante installaties bijgewerkt.

Bij het toezicht op agrarische bedrijven wordt veelal gebruikt gemaakt van een gedetailleerde checklist waarmee ook voor andere instanties wordt gecontroleerd (zie paragraaf 3.4.2). De ingevulde checklist wordt na afloop van de controle gedeeld met de betrokken samenwerkingspartner.

Elke controle wordt schriftelijk aan het bedrijf bevestigd. Als tijdens de controle tekortkomingen zijn geconstateerd dan worden in die brief de bevindingen van de toezichthouder vermeld, aangevuld met het artikel of voorschrift dat is overtreden. Ook wordt aangegeven welke maatregelen genomen moeten worden om de tekortkomingen op te heffen en welke termijn daarvoor wordt gegund (zie onder *Begunstigingstermijn*). Een afschrift van elke brief wordt naar de gemeente gestuurd.

Als bij een bedrijf tekortkomingen zijn geconstateerd, dan volgt altijd een hercontrole. Zo'n hercontrole kan bestaan uit een nieuwe, *fysieke* controle waarbij wordt gecontroleerd op herstel van de tekortkoming. Een ander vorm is het uitvoeren van een *administratieve* hercontrole waarbij het bedrijf schriftelijke gegevens overlegt die door de toezichthouder worden beoordeeld. Een hercontrole wordt in beginsel binnen drie weken na afloop van de begunstigingstermijn uitgevoerd.

Indien blijkt dat na de hercontrole de tekortkomingen niet zijn opgeheven, dan wordt een (bestuurlijke) sanctie opgelegd (zie paragraaf 3.3.3). In situaties waarbij aantoonbaar sprake is van overmacht, of als het milieubelang van de overtreding gering is, kan de begunstigingstermijn worden verlengd.

Onaangekondigd controleren

Integrale controles worden in beginsel onaangekondigd uitgevoerd. Bij uitzondering – zoals bedrijven met een zeer strikt veiligheidsbeleid – wordt van die regel afgeweken.

Begunstigingstermijn

Wanneer een overtreding wordt geconstateerd, moet deze ongedaan worden gemaakt. Hiervoor krijgt het bedrijf een termijn, de zogenoemde begunstigingstermijn. Het uitgangspunt is dat de begunstigingstermijn zo kort als nodig is om de tekortkoming op te heffen. In de onderstaande tabel zijn de termijnen opgenomen die in beginsel worden aangehouden.

Type overtreding	Afweging		Termijn
Administratieve overtreding	-		Maximaal 4 weken
Ontbreken van technische voorziening, keuring of onderzoek	Is er sprake van gevaar, verhoogd risico of gegronde klachten?	Ja	Niet langer dan nodig is om de tekortkoming op te heffen.
		Nee	Maximaal 8 weken
Gedragsovertreding	-		Zo spoedig mogelijk / Per direct

Bijzondere omstandigheden kunnen, mits gemotiveerd, leiden tot een langere begunstigingstermijn. Zo zullen agrarische bedrijven bij administratieve overtredingen – vanwege een andere bedrijfsvoering op dat gebied dan bij reguliere bedrijven – doorgaans een begunstigingstermijn hebben van 8 weken.

Inventarisaties

Om het bedrijvenbestand actueel te houden worden periodiek gebiedsinventarisaties uitgevoerd. Een inventarisatie bestaat uit het uitvoeren van zogenoemde gevelcontroles. Daarbij worden de gevestigde bedrijven in een straat of op een industrieterrein – bedrijf voor bedrijf – vergeleken met het bedrijvenbestand. Indien blijkt dat een bedrijf niet in het bedrijvenbestand is opgenomen, dan wordt bij het bedrijf een integrale controle uitgevoerd waarbij het bedrijf wordt gewezen op de verplichting om een melding in te dienen.

De afgelopen planperiode is ervaring opgedaan met het inventariseren aan de hand van mutatieoverzicht uit het handelsregister van de Kamer van Koophandel. Uiteindelijk bleek dat die nieuwe manier van inventariseren niet efficiënter was dan het uitvoeren van gevelcontroles.

Aspectcontroles

In situaties waarin concrete aanwijzingen zijn dat een bedrijf de milieuregels overtreedt, bijvoorbeeld door klachten, aanwijzingen van handhavingspartners of verzoeken van gemeenten, wordt een gerichte controle uitgevoerd op een of meerdere aspecten bij dat bedrijf. Het gaat dan bijvoorbeeld om klachten over geluid- of lichthinder. De afhandeling en registratie van een aspectcontrole is hetzelfde als van een integrale controle.

Gebiedsgerichte controles

Voor enkele specifieke milieuaspecten is het niet mogelijk om de naleving daarvan te controleren tijdens kantooruren. Daarom vindt controle op die specifieke aspecten, en voor meerdere bedrijven, plaats in de avond, nacht of vroege ochtend. Voorbeelden daarvan zijn controles op de naleving van de geluidsvoorschriften bij horecabedrijven en controles op de afscherming van assimilatieverlichting bij glastuinbouwbedrijven.

Als tijdens een gebiedsgerichte controle een tekortkoming wordt geconstateerd, dan wordt die op dezelfde wijze afgehandeld als een integrale controle. Indien relevant wordt bij de aanschrijvingsbrief een meetrapport gevoegd, waaruit de overtreding blijkt.

Vanwege het grote aantal inspecties in één gebiedsgerichte controle, wordt aan bedrijven die voldoen aan gecontroleerde voorschriften geen bevestigingsbrief gestuurd.

In de afgelopen planperiode is ervaring opgedaan met het uitvoeren van controles buiten kantoortijden bij distributiebedrijven en grote productiebedrijven. Doel van de controles was om na te gaan of de voorschriften met betrekking tot het gebruik en de opslag van gevaarlijke stoffen ook 's avonds en 's nachts werden nageleefd. Uit die controles bleek dat het naleefgedrag buiten kantoortijden minder goed was dan tijdens kantooruren. Daarom zal deze vorm van gebiedsgericht toezicht een vervolg krijgen in de komende planperiode.

Administratief toezicht

Van bepaalde activiteiten dienen bedrijven een bijzondere, niet-financiële, administratie bij te houden. Het bijhouden van een administratie van de afvoer van afvalstoffen is daarvan een voorbeeld.

Administratief toezicht wordt ingezet om onderzoek te doen naar de betrouwbaarheid, juistheid, volledigheid, actualiteit en tijdigheid van gegevens die bedrijven verstrekken. Op basis van een risicoanalyse – bijvoorbeeld op basis van branche of klachten – wordt bij een aantal bedrijven een administratieve controle uitgevoerd. Ook ketenonderzoek en informatie gestuurd onderzoek kunnen hiervan deel uitmaken. Indien nodig worden ook andere handhavingspartners bij dit onderzoek betrokken.

Toeziht vanuit de lucht

Indien een reguliere controle onvoldoende inzicht geeft in de activiteiten van een bedrijf, kan ook toezicht vanuit de lucht worden uitgevoerd. Daarvoor worden vier keer per jaar fotovluchten uitgevoerd. Tijdens die vluchten worden foto's gemaakt van locaties die door toezichthouders zijn gemeld. Daarnaast wordt vanuit de lucht toezicht gehouden op verdachte toepassingen van grond en op grond- en baggerdepots.

Inmiddels worden de fotovluchten ook gebruikt voor inventarisaties. Zo is in de afgelopen planperiode het *toezicht vanuit de lucht* ingezet om natte koeltorens op daken van bedrijfspanden te lokaliseren.

Toeziht op emissies

In het Activiteitenbesluit milieubeheer en in alle milieuparagrafen van omgevingsvergunningen zijn, in meer of mindere mate, emissienormen opgenomen. Voor zover dat niet expliciet in voorschriften is vastgelegd, vindt het toezicht op de naleving van de emissienormen plaats volgens de criteria uit Bijlage 2.

Toeziht op controles van bedrijven

Op bepaalde thema's dienen inrichtinghouders ook zélf inspecties uit te (laten) voeren. Sommige inspecties mogen door de inrichtingshouder zelf worden uitgevoerd, zoals de jaarlijkse interne inspecties van een vloeistofdichte vloer. Andere inspecties, bijvoorbeeld de 6-jaarlijkse *keuring* van een vloeistofdicht vloer volgens de daarvoor geldende richtlijn, dienen door gecertificeerde bedrijven te worden uitgevoerd.

De ODMH controleert en verifieert in bepaalde gevallen de resultaten van controles die door of in opdracht van bedrijven worden uitgevoerd. Voor dergelijk toezicht gelden de volgende afspraken:

- *Toeziht op controles van de inrichtingshouder zelf* – Zulke controles van inrichtingshouders zijn meestal eenvoudig van aard. Vaak gaat het om een zintuiglijke waarneming van een bepaalde toestand, bijvoorbeeld de mate van slijtage of een verzadiging van een installatie of voorziening. Het toezicht op *eigen* controles van de inrichtingshouder wordt door de toezichthouder zelf – steekproefsgewijs of bij een vermoeden – uitgevoerd. In sommige gevallen zijn de *eigen controles* uitvoeriger van aard, bijvoorbeeld audits in het kader van milieuzorg- of kwaliteitssystemen.
- *Toeziht op controles en onderzoeken uitgevoerd in opdracht van de inrichtingshouder* – Zulke controles en onderzoeken worden uitgevoerd door bedrijven die daarvoor deskundig zijn. Het gaat dan vaak om complexe onderzoeken waarvoor bepaalde metingen dienen te worden uitgevoerd of theoretische modellen te worden gemaakt. Het controleren en verifiëren

van de resultaten van dergelijke controles en onderzoeken worden uitgevoerd op de vakgebieden waarvoor de ODMH deskundigheid heeft, namelijk bodem en grondwater, geluid, externe veiligheid en lucht. Indien blijkt dat de resultaten van het onderzoek onvoldoende of onvolledig zijn, dan wordt de inrichtinghouder daarop aangeschreven.

- *Toezicht op de milieujaarverslagen (PRTR-deel)* – Industriële bedrijven die onder de reikwijdte van de Europese PRTR-verordening vallen, dienen jaarlijks een milieuraapportage op te stellen waarin zij rapporteren over hun afval, energie- en watergebruik, en emissies naar lucht, water en bodem. Zo'n Integraal PRTR-verslag wordt elektronisch ingediend bij de ODMH die de gegevens in het verslag controleert en verifieert.

Toezicht op BRZO-bedrijven

Het Besluit risico's zware ongevallen 1999 (BRZO) is de Nederlandse implementatie van de (Europese) Seveso II-richtlijn. Doelstelling van het besluit is het voorkomen en beheersen van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Niet elk bedrijf dat gevaarlijke stoffen gebruikt of opslaat valt onder de werkingssfeer van het BRZO. Pas boven een in het besluit vastgelegde drempel zijn de voorschriften uit het BRZO van toepassing.

Die voorschriften hebben betrekking op arbeidsveiligheid, externe veiligheid en rampenbestrijding. Om die reden wordt het toezicht bij dergelijke bedrijven uitgevoerd door drie partijen: het bevoegd gezag voor de Wabo (B&W of Gedeputeerde Staten), de Inspectie SZW (voorheen Arbeidsinspectie) en de veiligheidsregio. Het bevoegd gezag voor de Wabo is de coördinerende partij.

BRZO in Midden-Holland

In Nederland zijn zes regionale uitvoeringsdiensten (RUD's) aangewezen voor de coördinatie van VTH-taken bij BRZO-bedrijven. Voor Zuid-Holland en Zeeland is de DCMR Milieudienst Rijnmond (DCMR) de aangewezen *BRZO-RUD*.

Om de DCMR die coördinerende taken te laten uitvoeren hebben de gemeenten waar de BRZO-bedrijven zijn gevestigd hun VTH-bevoegdheden gemandateerd aan de directeur van de DCMR. Ter uitvoering van de controles heeft de directeur van de DCMR zijn bevoegdheden *doorgemandateerd* aan de directeur van de ODMH.

Op 6 december 2012 heeft de Landelijke Aanpak Toezicht Risicobeheersing Bedrijven (LAT RB) de *Landelijke Handhavingstrategie Brzo 1999* vastgesteld. De gemeenten in de regio Midden-Holland waar BRZO-bedrijven gevestigd zijn, committeren zich aan deze strategie.

Uitvoering

Elk BRZO-bedrijf wordt ten minste een keer per jaar gecontroleerd. Daarvoor wordt door de DCMR – in samenwerking met de ODMH, de Inspectie SZW en de Veiligheidsregio Hollands Midden – een jaarprogramma opgesteld. In dat programma wordt aangegeven op welk moment in het jaar het bedrijf wordt geïnspecteerd, en hoeveel inspectiedagen voor elke controle nodig zijn. De ODMH levert een inspecteur voor het uitvoeren van BRZO die door de DCMR worden gecoördineerd.

Daarnaast wordt bij elk BRZO-bedrijf jaarlijks een (reguliere) *integrale controle* uitgevoerd waarbij toezicht wordt gehouden op de naleving van de bepalingen uit de Wabo en de Wet milieubeheer.

Seveso III

Uiterlijk op 1 juli 2015 is de EU-richtlijn Seveso III geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving. De richtlijn houdt onder andere in dat burgers goed geïnformeerd moeten zijn over de staat van veiligheid van de Brzo-bedrijven in de directe leefomgeving. Het bevoegd gezag moet daartoe de resultaten van toezicht, handhavingsbesluiten en meldingen van incidenten in begrijpelijke taal actief openbaar maken. De ODMH zal deze gevraagde actie samen met de DCMR en de andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland en Zeeland, in het kader van de BZRO-RUD, in gang zetten.

Toezicht op IPPC-installaties

Een IPPC-installatie is een installatie voor industriële activiteiten als bedoeld in bijlage 1 van de Richtlijn industriële emissies (EU-richtlijn nr. 2010/75/EU). Voorbeelden van dergelijke installaties zijn afvalverwerkende bedrijven, chemische productie-installaties en grote intensieve veehouderijen. Binnen een bedrijf kunnen meerdere IPPC-installaties aanwezig zijn.

Bedrijven waartoe een IPPC-installatie behoort, zijn vergunningplichtig. Zowel Gedeputeerde Staten als het college van burgemeester en wethouders kunnen het bevoegd gezag zijn voor zulke bedrijven.

In de Regeling omgevingsrecht zijn bijzondere eisen gesteld aan de het toezicht op IPPC-installaties. In de paragraaf wordt beschreven hoe de ODMH invulling geeft aan die eisen.

IPPC-installaties in Midden-Holland

De ODMH voert het toezicht op bedrijven met één of meerdere IPPC-installaties uit als een *integrale controle*. Dergelijke bedrijven vallen onder milieucategorie 3 of 4, wat betekent dat elke IPPC-installatie ten minste eenmaal per twee jaar wordt gecontroleerd.

Naast de werkafspraken voor integrale controles, gelden voor het toezicht op bedrijven met IPPC-installaties de volgende aanvullende afspraken:

- Naast de reguliere, integrale controles worden bij bedrijven met IPPC-installaties in de volgende situaties niet-routinematige controles uitgevoerd:
 - Vóór de verlening of verandering van een vergunning;
 - Zo spoedig mogelijk na ernstige klachten, ernstige ongewone voorvallen of overtredingen, teneinde die te onderzoeken;
 - Binnen 6 maanden indien bij een controle een ernstige overtreding is vastgesteld.
- Na elke controlebezoek stelt het bevoegd gezag een verslag op waarin de relevante bevindingen over de naleving en de conclusies over de eventuele noodzaak van verdere maatregelen wordt neergelegd. De ODMH zendt het verslag binnen twee weken aan de vergunninghouder.
- Op verzoek van een ieder wordt een afschrift van het verslag binnen een termijn van 4 maanden beschikbaar gesteld, met in achtneming van de artikelen 19.3 tot en met 19.5 van Wet milieubeheer over openbaarmaking en geheimhouding.

Energiepreventie

Aanleiding

Sinds de invoering van de Wet milieubeheer zijn duurzaamheidsaspecten een rol gaan spelen in het milieutoezicht. De ODMH heeft, als uitvoerder van dat toezicht, daarom de plicht om taken op het gebied van energie- en afvalpreventie bij bedrijven uit te voeren.

Beleidsmatige invulling

Om het preventiebeleid vorm te geven heeft de ODMH in 2011 een (energie)-preventieplan gepresenteerd voor de jaren 2012 tot en met 2016. Het plan beschrijft de manier waarop de ODMH bij bedrijven en instellingen toezicht houdt op het thema *energiepreventie*. Op dat onderwerp valt namelijk de meeste besparing te behalen: 10 tot 30 % o.b.v. gegevens uit het rapport 'Energie in vergunningverlening en handhaving', VROM 2010. Andere duurzaamheidsaspecten, zoals het beperken van afvalstoffen en het zuinig gebruik van grondstoffen, vallen buiten het bestek van het preventieplan, maar blijven onderdeel uitmaken van de reguliere bedrijfscontroles.

De ODMH richt zich bij het preventietoezicht op branches met een groot energiebesparingspotentieel. Die zogenoemde *kansrijke* branches hebben gemeen dat een groot deel van het energieverbruik wordt gebruikt voor het verwarmen, koelen en verlichten van het werkoppervlak. Dit type energieverbruik kan door gedragsverandering tot aanzienlijke energiebesparingen leiden. Branches met een energie-intensief bedrijfsproces, zoals industriële bakkerijen, hebben een veel minder groot energiebesparingspotentieel en worden daarom niet meegenomen in de energiepreventieprojecten.

Uitvoering

Aan de hand van de gegevens uit het bedrijvenbestand, de informatie van InfoMil en de geldende wet- en regelgeving zijn vijf branches als *kansrijk* aangemerkt: koelhuizen, supermarkten, zorginstellingen, onderwijsinstellingen en kantoren. Het preventietoezicht op bedrijven uit die branches vindt – in eerste instantie – projectmatig plaats. Daarna zal het toezicht zoveel mogelijk worden meegenomen in de reguliere controles.

Niet elke toezichtproject is op hetzelfde moment gestart. Vanaf 2011 zijn de verschillende projecten steeds gefaseerd opgestart, uitgevoerd en gecontinueerd. De komende planperiode zal die gefaseerde aanpak worden voortgezet:

- *Koelhuizen* – Het (gespecialiseerde) preventietoezicht wordt afgebouwd. In het reguliere toezicht blijft aandacht voor energiepreventie.
- *Supermarkten* – Dit project bevindt zich in de handhavingsfase: aan bedrijven die nog niet aan de voorschriften voldoen, wordt een bestuurlijke sanctie opgelegd.
- *Zorginstellingen* – De plannen van aanpak voor de bedrijven uit deze branche zijn inmiddels beoordeeld. Toezicht op de uitvoering van die plannen wordt uitgevoerd tijdens het reguliere toezicht met ondersteuning van een specialist.
- *Onderwijsinstellingen* – De eerste gesprekken zijn gevoerd met bedrijven uit deze branche. De uitvoering start in het najaar van 2014.
- *Kantoren* – Dit project wordt aansluitend aan het project Onderwijsinstellingen – naar verwachting in de loop van 2015 – worden uitgevoerd.

Personele invulling

Het houden van toezicht op het thema energiepreventie vereist specialistische kennis van de toezichthouder. Voor elke branche en voor elk bedrijf moet namelijk duidelijk zijn of de beschikbare besparingsmogelijkheden technisch, praktisch én financieel haalbaar zijn. Bedrijven uit de kansrijke branches zullen daarom in eerste instantie worden bezocht door toezichthouders die op het thema energiepreventie zijn bijgeschoold.

Recente ontwikkelingen

In het SER Energieakkoord van september 2013 hebben meer dan 40 partijen – waaronder brancheorganisaties, VNG, IPO en de rijksoverheid – bindende afspraken gemaakt over energiebesparing, duurzame energie en klimaatbeleid. In het akkoord is onder andere opgenomen dat gemeenten, als opdrachtgevers van de regionale uitvoeringsdiensten, prioriteit gaan geven aan toezicht en handhaving van de wettelijke verplichtingen betreffende energiepreventie. De VNG heeft haar leden daarover schriftelijk op de hoogte gebracht.

Het Ministerie van IenM heeft inmiddels een start gemaakt en contact opgenomen met de uitvoeringsdiensten over de bedoeling van het energieakkoord. Het streeft naar een landelijke 'overeenkomst' met generieke afspraken over de manier waarop de doelen uit het energieakkoord worden bereikt, aangevuld met maatwerkafspraken met RUD's of groepen van RUD's. In de komende planperiode zullen die afspraken meer vorm krijgen.

Verder biedt het ministerie ondersteuning bij de uitvoering van het energieakkoord door het vaststellen van een *erkende maatregelenlijst*, het organiseren van bijeenkomsten, het beschikbaar stellen van geld als opstartfaciliteit, het oprichten van een expertisecentrum en het vernieuwen van het opleidingsaanbod.

Klachten en calamiteiten

Op grond van artikel 5.2, lid 1, sub c van de Wabo en artikel 18.2 lid 1, sub c van de Wet milieubeheer heeft het bevoegd gezag tot taak klachten te behandelen die betrekking hebben op de naleving van milieuregelgeving. Dat betekent dat het behandelen van (milieu)klachten voor gemeenten een wettelijke taak is. Vanzelfsprekend geldt die verantwoordelijkheid slechts voor de taken waarvoor de gemeente het bevoegd gezag is.

Paraatheid

Om invulling te geven aan die wettelijke taak is de ODMH het hele jaar door, 24 uur per dag, bereikbaar voor klachten die betrekking hebben op milieuoverlast. Burgers, bedrijven en instellingen kunnen klachten melden via een speciale milieuklachtenlijn of via een webformulier. Alle klachten worden geregistreerd in het informatiesysteem van de ODMH.

Niet spoedeisende klachten die tijdens kantooruren binnenkomen, worden door de dossierverantwoordelijk toezichthouder behandeld. Spoedeisende klachten worden door de *wachtdienst milieu* behandeld. Buiten kantooruren worden de milieuklachtenlijn doorgeschakeld naar de meldkamer van de DCMR. Indien een onmiddellijke interventie nodig is, alarmeert de meldkamer *wachtdienst milieu*.

Uitvoering

De behandeling van een klacht komt in grote lijnen overeen met die uitvoering van een aspectcontrole. Altijd worden de bevindingen van de toezichthouder getoetst aan de geldende milieuvoorschriften. Blijkt uit die toets dat een voorschrift niet wordt nageleefd, dan volgt dezelfde afhandeling als bij een aspectcontrole. Indien sprake is van (milieu)gevaarlijke of overlastgevende situatie dan kan onmiddellijke naleving worden afgedwongen door het opleggen van een bestuurlijke sanctie.

Een procesbeschrijving van de klachtenafhandeling is vastgelegd in het kwaliteitsmanagement-systeem van de ODMH. Bovendien is de behandeling van milieuklachten opgenomen in het productenboek.

Calamiteiten

Naast de behandeling van klachten met betrekking tot de naleving, speelt de ODMH ook een rol bij calamiteiten. Met de Veiligheidsregio Hollands Midden zijn afspraken gemaakt over de participatie van de ODMH in de gemeentelijke en regionale crisisteam. Uitgangspunt is dat een medewerker van de ODMH in zulke gevallen als *liaison* in het crisisteam participeert. Doel van die participatie is om te:

- informeren, bijvoorbeeld over installaties die in het bedrijf aanwezig zijn,
- adviseren, ter voorkoming of beperking van (verdere) milieuschade, en
- coördineren van de te treffen maatregelen om milieuschade te voorkomen of te beperken.

Een overzicht van de taken van de ODMH tijdens calamiteiten is beschreven in de Informatiekaart partners – omgevingsdiensten van de veiligheidsregio. Verder heeft de ODMH zijn crisistaken beschreven in een calamiteitenplan dat in de komende planperiode zal worden uitgerold.

Toezichtprojecten en actualisatie risicomodel

Zoals al in de probleemanalyse is aangegeven, is het belangrijk om het risicomodel up-to-date te houden. Daarom is het risicomodel geëvalueerd en is vooruitgeblikt naar veranderingen in de komende planperiode. De evaluatie en de vooruitblik zijn beschreven in de probleemanalyse. Aan de hand van die *input* zullen voor de komende planperiode de volgende veranderingen – zowel projecten als aanpassingen van het risicomodel – worden doorgevoerd.

a. *Bonus/Malus*

In de *Nota Toezicht en Handhaving 2013* is aangegeven dat het meewegen van het naleefgedrag in de controlefrequentie bij bedrijven in een bepaalde vorm wenselijk is. Deze visie sluit aan op het *Programma Regeldruk Bedrijven 2011-2015* van de Commissie Regeldruk Bedrijven. Die notitie beschrijft de aanpak van de overheid om de toezichtlast voor bedrijven met een goed naleefgedrag te verminderen (bonus). De capaciteit die daarbij vrijkomt kan worden ingezet op intensiever toezicht bij bedrijven waarvan het naleefgedrag nog onvoldoende is (malus).

Vanwege het feit dat de periode waarvoor de vorige nota gold slechts 2 jaar was en het feit dat is overgegaan op een ander geautomatiseerd informatiesysteem, is uitvoering van een uitvoerige pilot van het bonus/malus-systeem nog niet uitgevoerd. De komende planperiode zal worden gebruikt om een dergelijke proef uit te voeren.

Uitgangspunt bij de pilot is dat de controlefrequentie *mede* wordt bepaald van het naleefgedrag van het bedrijf. Is het naleefgedrag goed, dan wordt de controlefrequentie verlaagd. Scoort het bedrijf onvoldoende, dan zal het bedrijf eerder worden gecontroleerd. Andere vormen van bonus/malus zullen vooralsnog niet worden onderzocht.

b. *Agrarische loonwerkbedrijven*

In verband met het zwakke naleefgedrag bij deze branche en de milieurisico's op het gebied van grondstromen en gevaarlijke stoffen, worden alle agrarische loonwerkbedrijven de komende planperiode gecontroleerd. Die controle wordt ten minste eenmaal per twee jaar herhaald.

c. *Opslagtanks*

Voor oude opslagtanks met gasolie geldt voor enkele eisen – waaronder de plicht tot certificering van de installatie – een overgangstermijn tot 1 januari 2015. Na die datum dienen *alle* opslagtanks voor dieselolie, zowel bij agrarische en niet-agrarische bedrijven, te voldoen aan de eisen uit het Activiteitenbesluit milieubeheer.

Om te controleren of de na afloop van het overgangsrecht de bedrijven aan de geldende regelgeving voldoen, worden in 2015 en 2016 voor (landbouw)bedrijven van de milieucategorie 2 projectcontroles uitgevoerd, waarbij uitsluitend de tankinstallaties worden geïnspecteerd. Bedrijven van de milieucategorieën 3 en 4 worden in ieder geval in 2015 of 2016 bezocht. Voor die categorieën is het niet nodig om extra, projectmatige controle uit te voeren.

d. *Emissieregistratie bij glastuinbouwbedrijven*

Op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer zijn glastuinbouwbedrijven jaarlijks verplicht de gebruiksgegevens aan nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen te registreren en te rapporteren aan de Uitvoeringsorganisatie Glastuinbouw en Milieu. Doel van de verplichting is om geleidelijk – in drie fasen – te komen tot een nagenoeg emissievrije lozing in 2027 (zie ook paragraaf 3.3.3). De uitvoeringsorganisatie en de Unie van Waterschappen hebben de bevoegde gezagen recent gewezen op de registratie- en rapportageplicht van glastuinbouwbedrijven en het belang van strikte naleving daarvan. Om die reden wordt in de komende planperiode onderzocht in hoeverre het mogelijk is dat het toezicht op de registratie- en rapportageplicht als een afzonderlijke, administratieve controle wordt uitgevoerd.

e. *Uitfasering koudemiddelen met HCFC's.*

Op grond van de EG-verordening ozonlaagafbrekende stoffen (nr. 1005/2009) is het vanaf 1 januari 2015 niet meer toegestaan om koelinstallaties bij te vullen met chloorfluorkoolwaterstoffen (HCFC's), waarvan koudemiddel R22 de meest voorkomende is. Bedrijven die gebruik maken van koelinstallaties met HCFC's zijn er de afgelopen jaren al op gewezen dat hun installaties vanaf 2015 niet meer onderhouden kunnen worden omdat het bijvullen met HCFC's niet meer is toegestaan, terwijl periodiek onderhoud wél een wettelijke verplichting is. Dat betekent dat bedrijven hun koelinstallaties moeten aanpassen of vervangen. Vanaf 2015 zal bij de integrale controles aandacht zijn voor de uitfasering van HCFC's.

f. *Actualiseren van het risicomodel*

Uit de evaluatie van het risicomodel blijkt dat deze op enkele punten moet worden geactualiseerd:

- *Luchtwassers en natte koeltorens* – Aan het gebruik van dergelijke installaties zijn voorschriften verbonden, zoals een jaarlijkse rapportageverplichting. Gelet op de milieurelevantie van luchtwassers en natte koeltorens worden die installaties opgenomen in het milieurisicomodel. De score die aan die activiteit moet worden verbonden, dient voldoende hoog te zijn dat bedrijven die over zulke installaties beschikken, ten minste van de milieucategorie 3 zijn.
- *Agrarische bedrijven* – Voor landbouwbedrijven bestaat op dit moment nog een afzonderlijk risicomodel. Bedrijven worden op basis van landbouwsectoren in een

bepaalde milieucategorie ingedeeld. Vanwege die grove indeling en omdat de milieuregelgeving voor landbouwbedrijven inmiddels is geïntegreerd in het Activiteitenbesluit milieubeheer, zal het risicomodel zodanig worden aangepast dat ook voor elke agrarisch bedrijf afzonderlijk een risicoscore kan worden bepaald.

Verder dienen de agrarische IPPC-installaties ook in het model te worden verwerkt.

Aanpassing van het risicomodel zal in 2015 plaatsvinden.

- *Zwembaden* – Badinrichtingen maken veelal gebruik van chloor als desinfectiemiddel, en zwavelzuur of zoutzuur om de zuurgraad te regelen. Beide stoffen kunnen gevaarlijk met elkaar reageren. Omdat zulke gevaarlijke stoffen in betrekkelijk grote hoeveelheden in zwembaden aanwezig zijn, is het belangrijk dat de stoffen op een deugdelijke manier en gescheiden van elkaar worden opgeslagen. Daarom dient de score die aan deze activiteit wordt verbonden voldoende hoog te zijn dat zwembaden ten minste van de milieucategorie 3 zijn.
- *Tandartsenpraktijken* – Uit ervaring blijkt dat het naleefgedrag van deze branche goed is. Verder is het milieurisico beperkt. Daarom wordt het risicomodel zodanig aangepast dat tandartsenpraktijken minder hoog scoren.
- *Bedrijven in milieubeschermingsgebieden voor grondwater* – Voor bodembedreigende activiteiten in milieubeschermingsgebieden voor grondwater gelden aanvullende milieuvoorschriften. Bedrijven die dergelijke activiteiten in zo'n gebied uitvoeren hebben een verhoogd milieurisico. Daarom wordt het risicomodel aangepast dat de ligging in een milieubeschermingsgebied voor grondwater meeweegt bij de bepaling van de risicoscore.

Bodem en archeologie

Grondstromen

De handhaving van het Besluit bodemkwaliteit wordt uitgevoerd door de toezichthouders van het Team Bodem & Archeologie. Om effectief en doelmatig te werk te gaan is het nodig om verschillende vormen van toezicht te hanteren. Onderscheid wordt gemaakt in:

1. Vrije veld controles

Streven is om alle gemeenten iedere maand of vaker (Zuidplas en Bodegraven-Reeuwijk frequenter vanwege het grote buitengebied) te bezoeken. Op zijn route door het gebied zal de toezichthouder Bbk grondwerken die niet zijn gemeld of opslagplaatsen voor grond kunnen tegenkomen. Niet alle constatering kunnen gezien de beperkte formatie worden opgepakt. Prioritering hangt af van verschillende factoren:

- Hoeveelheid grond of materiaal. Bij grote hoeveelheden zal eerder worden opgetreden dan bij geringe hoeveelheden;
- Soort grond en zichtbare verontreiniging zoals bijmenging met bodemvreemde materialen;
- Ligging en bodemgebruik. Gevoelig bodemgebruik (tuin, landbouw) heeft prioriteit.

Wat aanvullend mee kan spelen is de uitwerking van de handhaving: van handhaving zal ook een signaalfunctie uitgaan. Prioriteit zal liggen bij bedrijven die vaak in overtreding zijn. Bij particulieren met goede wil ligt de prioriteit lager. De interventiematrix uit de *Landelijke Handhavingstrategie* is hierbij een goed hulpmiddel (zie Bijlage 3). In de praktijk blijkt dat in

veel gevallen kan worden volstaan met een aanschrijving, waarna een overtreding zonder sancties door de overtreder ongedaan wordt gemaakt.

Vanuit het Bbk is er geen verplichting om het toepassen van bouwstoffen te melden. In het veld zal worden gelet op bouwstoffen en worden getoetst of het een functionele en doelmatige toepassing is. Indien het vermoeden bestaat dat een toepassing van puin niet afkomstig is van een erkende puinbreker, zal een keuringsrapportage worden opgevraagd.

2. Controle van de gemelde werken

Er wordt naar gestreefd om tenminste één op de drie werken in de oprichtingsfase te controleren door middel van een bezoek ter plaatse. Deze verhouding is tot stand gekomen op basis van de huidige formatie van de ODMH. Aspecten die meewegen in de beoordeling bij welk werk wordt langsgedaan, zijn:

- *Omvang*: Grootchalige werken (meer dan 5000 m³) in ieder geval bezoeken.
- *Grootchalige Bodemtoepassingen* (GBT) is een aparte categorie in het Besluit bodemkwaliteit. Bij dit soort werken wordt vaak een zogenaamd 'maatwerkproduct' aangemaakt, zodat meer tijd beschikbaar is voor controle.
- *Ligging en toekomstig gebruik*: Bij een gevoelige bestemming (wonen, natuur) vaker controleren dan bij minder gevoelige bestemmingen (infrastructuur of bedrijfsterrein).
- *Kwaliteit ontvangen bodem*: Op basis van de bodemkwaliteitskaart kan worden ingeschat of de ontvangende bodem schoon is en dus meer bescherming en controle behoeft dan een reeds verontreinigde zone.
- *Plaats van herkomst*: Indien grond over grote afstanden wordt getransporteerd is dat meer verdacht dan wanneer grond van dichtbij afkomstig is.
- *Tijdelijke opslag*: bij iedere tijdelijke opslag van grond zal in ieder geval één bezoek worden afgelegd. Omdat opslag van grond één van de prioriteiten is zal tijdens vrije veld controles regelmatig langs worden gegaan.

Bij twijfel kan het toegepaste materiaal kan de ODMH controle-onderzoek (laten) uitvoeren. Hiervoor is een vast budget beschikbaar.

Onder het regime van het Bouwstoffenbesluit zijn tot 1 juli 2008 in de regio circa 125 categorie-1-werken opgericht. Een belangrijk aspect hierbij is de terugneembaarheid: indien het werk zijn functie verliest moet de grond of bouwstof worden teruggenomen/afgevoerd. De ODMH handhaaft hierop door elk categorie 1-werk eens in de 10 jaar te controleren.

3. Administratieve controle

Gezien de risico's bij het werken met grondstromen zullen administratieve controles bij enkele grondverzetsbedrijven worden uitgevoerd. Bij een administratieve controle (fysieke controle in combinatie met dossieronderzoek achter bureau) vindt een beoordeling plaats van de administratieve organisatie en de interne controle van bedrijven in relatie tot bepaalde voorschriften in de vergunningen en de regelgeving. Indien er aanleiding bestaat kan bij een administratieve controle naast de product- en procesadministratie ook de financiële administratie bekeken worden.

De administratieve controle bestaat uit de volgende controle-aspecten:

- analyse van de vergunning: welke (registratie)verplichtingen zijn in de vergunning opgenomen;
- milieutechnische analyse: in beeld brengen van de bedrijfsprocessen en maken van voorraadinventarisatie;
- analyse administratie organisatie: hoe verloopt de acceptatie, hoe is de vastlegging van diverse bescheiden (automatiseringsprocessen?);
- informatieanalyse: kopie van stoffenregistratie maken en natrekken van aantal aan- en afvoergegevens.

Archeologie

Archeologisch beleid is bij alle gemeenten vastgesteld en wordt vertaald naar voorschriften in bestemmingsplannen. ODMH heeft voor enkele gemeenten mandaat om toe te zien op de naleving van voorschriften in het bestemmingsplan. Omdat toezicht en handhaving op bescherming en aantasting van archeologische waarden nog in de kinderschoenen staat, zal in de komende planperiode de nadruk liggen op het opdoen van ervaringen bij het toezicht. In de vrije veld controles van de *toezichthouders Bbk* zal aandacht worden besteed aan archeologie. In overleg met de gemeenten zal vervolgens worden bepaald wie gaat handhaven.

Geluid

De vakgroep Geluid van de ODMH ondersteunt de afdeling Bedrijven bij het toezicht op de naleving van geluidsvoorschriften bij bedrijven. Naast die adviserende taak heeft de vakgroep ook een *eigen* toezichtstaak, namelijk op het gebied van APV-ontheffingen. Geluidsvoorschriften in dergelijke ontheffingen worden namelijk gecontroleerd.

In beginsel worden APV-ontheffingen gecontroleerd op verzoek van de gemeenten. Daarnaast wordt steekproefsgewijs gecontroleerd, zonder verzoek van de gemeente.

Indien uit metingen een overschrijding van de norm blijkt, wordt contact opgenomen met de ontheffinghouder. Deze wordt over de overschrijding geïnformeerd en wordt bovendien opgedragen de overschrijding op te heffen. Daarna wordt opnieuw gecontroleerd of voldaan wordt aan de geluidsvoorschriften.

Van de geluidsmetingen wordt een meetrappport opgemaakt. Dit meetrappport wordt toegezonden aan de gemeente waarvoor de APV-ontheffing is afgegeven.

3.3.3 Sanctiestrategie

Handhaving

Wanneer tijdens het toezicht een overtreding wordt geconstateerd start de handhaving. Aan het begin van dit hoofdstuk is al aangegeven dat daarbij de *Landelijke Handhavingstrategie* wordt gevolgd.

Daarbij worden twee uitgangspunten gehanteerd:

1. iedere bevinding krijgt een passende interventie; en
2. het proces om tot een passende interventie te komen is in alle gevallen gelijk.

Een passende interventie wil zeggen dat de interventie, gegeven de verzamelde feiten en de beoordeling van de aard en/of omstandigheden van de bevinding en de normadressaat, zo effectief en efficiënt mogelijk leidt tot spoedig herstel van de situatie voor de bevinding, naleving waarborgt, herhaling voorkomt en/of straft daar waar dit passend is of noodzakelijk om de normadressaat tot naleven te bewegen, dan wel de norm te bevestigen.

Dit betekent dat twee keuzes noodzakelijk zijn:

1. Hoe wordt er opgetreden: alleen bestuursrechtelijk, bestuurs- én strafrechtelijk, of alleen strafrechtelijk?
2. Welke interventie(s) wordt (worden) ingezet?

De landelijke handhavingstrategie gaat uit van het in principe zo licht mogelijk starten met interveniëren gericht op herstel en het vervolgens snel inzetten van zwaardere interventies als naleving uitblijft. De handhaver gebruikt de interventiematrix uit de strategie (zie Bijlage 3).

De handhaver weegt daartoe de ernst van de bevinding, het gedrag van de normadressaat en de feiten en omstandigheden van de situatie. Dit is verder uitgewerkt in de *Landelijke Handhavingstrategie*.

Bestuurlijke strafbeschikking

Op 1 april 2014 heeft de ODMH de Bestuurlijke Strafbeschikking milieu (BSBm) aan haar handhavingsinstrumentarium toegevoegd. De bevoegdheid om een BSBm op te leggen, is bij mandaat van het ministerie van Veiligheid en Justitie, toegekend aan de directeurs van de omgevingsdiensten. Op dit moment wordt de BSBm, in het kader van een provincie brede pilot, door de ODMH toegepast.

De ODMH heeft middels dit boetesysteem de mogelijkheid gekregen om de "kleinere" milieuovertreding zelfstandig af te handelen. Voor het uitvaardigen van de BSBm kan de ODMH op dit moment gebruik maken van een tweetal buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's). Een derde boa wordt op dit moment opgeleid.

De BSBm is als handhavingsmiddel opgenomen in de Landelijke Handhavingstrategie. Aan de hand van de bij deze strategie behorende Interventiematrix wordt bepaald wanneer de BSBm wordt ingezet.

In de lijn van de aanbevelingen van de commissie Mans, houdt de politie zich, conform de richtlijnen van het Functioneel Parket (FP), vooral bezig met de afhandeling van *betekenis volle zaken* (zware milieucriminaliteit). Om die reden mag de politie geen gebruik maken van de BSBm.

Afstemming met strafrechtelijke partners

Indien toetsing aan de Interventiematrix een score oplevert in het zwaardere segment, dan wordt de strafrechtelijke afhandeling in handen gegeven van het Team Milieu van de politie Eenheid Den Haag.

Twee maandelijks vindt er voortgangs-/ casusoverleg plaats tussen het Team Milieu van de politie en vertegenwoordigers van de omgevingsdiensten. Bij dit overleg is ook het FP vertegenwoordigd. In dit overleg wordt de voortgang van de verschillende casussen en/ of projecten besproken. In samenspraak met het FP, kan er bij complexe onderzoeken eventueel ondersteuning vanuit de ODMH geleverd worden.

Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan het *Convenant gegevensuitwisseling Politie Eenheid Den Haag – ODMH*. Door dit convenant wordt de gegevensuitwisseling tussen de politie en de ODMH vereenvoudigd.

Gedogen

Er kunnen omstandigheden zijn om bij een bevinding van handhaven af te zien op basis van een vastgestelde gedoogstrategie. Onder gedogen wordt verstaan het expliciete besluit van een bestuursorgaan om tegen een bepaalde overtreding niet handhavend op te treden. De nota 'Gedogen in Nederland' bevat het landelijke kader voor gedogen: een gedoogsituatie is van tijdelijke aard doordat het handelen binnen afziebare tijd ophoudt dan wel doordat waarschijnlijk een vergunning zal worden verleend. Ingeval tot gedogen wordt besloten wordt het landelijke kader voor gedogen gevolgd. Gedogen laat eventuele strafvervolgning door het OM overigens onverlet.

De overheid als overtreder

In het Besluit omgevingsrecht is de eis opgenomen dat het handhavingsbeleid inzicht geeft in de strategie die wordt gehanteerd met betrekking tot de wijze waarop wordt omgegaan met overtredingen die zijn begaan door, of in naam van overheidsorganen. In deze paragraaf wordt het beleid voor dit aspect beschreven.

Bestuursrechtelijke en/of strafrechtelijke handhaving

Overheden of publieke ondernemingen die overtredingen blijken te plegen, bijvoorbeeld een waterschap als beheerder van een afvalwaterzuiveringsinstallatie, worden bestuursrechtelijk op dezelfde wijze behandeld als private ondernemingen of burgers. De sanctiestrategie wordt daarom voor overheden en bedrijven op gelijke voet toegepast.

In voorkomende gevallen kan het nodig zijn om, naast het bestuursrechtelijke traject, ook strafrechtelijke handhavingsinstrumenten in te zetten voor overtredingen die zijn gepleegd door overheidsorganen. Met het Functioneel Parket zal dan worden overlegd over de wijze waarop het strafrecht kan worden ingezet.

3.4 Samenwerking

Het samenwerken op het gebied van toezicht en handhaving vindt plaats op basis van verschillende motieven. Zo kunnen *effectiviteit* en *efficiëntie* aanleiding zijn voor samenwerking, maar ook een wettelijke verplichting, zoals bij BRZO-toezicht, of een beleidsstandpunt zoals 'de motie Aptroot' ("Meer effect met minder toezichtslast"). Ook de *vorm* van de samenwerking kan verschillen: van een gezamenlijke controle met alle relevante partners (controleren *met* elkaar), tot signaaltoezicht voor de ander bij reguliere inspecties (controleren *voor* elkaar). Daarnaast kan samenwerking ook bestaan uit het delen van informatie.

3.4.1 Samenwerking binnen de ODMH

Binnen de ODMH werken de verschillende afdelingen samen op het gebied van toezicht. Op die manier wordt toezichtcapaciteit efficiënter ingezet en wordt in sommige gevallen de toezichtlast voor de ondernemer verminderd.

Toezicht opslag grond

Voor de komende planperiode zijn afspraken gemaakt over het toezicht op de naleving van milieuregels bij inrichtingen die grond opslaan, met een hoeveelheid groter dan 25 m³. De ODMH voert bij dergelijke bedrijven namelijk toezicht uit op de naleving van de Wet milieubeheer (Wm) én het Besluit bodemkwaliteit (Bbk). Het Wm-toezicht en het Bbk-toezicht worden door verschillende afdelingen uitgevoerd: Wm-toezicht door de afdeling Bedrijven en Bbk-toezicht door de afdeling Expertise.

Doel van de afspraken is om samen te werken bij het toezicht op de *grondbedrijven* waardoor de toezichtcapaciteit efficiënt wordt ingezet. De vorm van samenwerking wordt bepaald aan de hand van de omvang van de activiteiten met grond:

- *Bedrijven met hoofdzakelijk grondopslag* – Bij deze categorie bedrijven voert de toezichthouder van de afdeling Expertise het Wm- en Bbk-toezicht uit in één controle.
- *Bedrijven met grondopslag als nevenactiviteit, maar wel in een aanzienlijke hoeveelheid* – Dergelijke bedrijven worden bezocht door zowel een toezichthouder van de afdeling Bedrijven als door een toezichthouder van de afdeling Expertise.
- *Bedrijven met een kleine grondopslag* – Bij deze bedrijven worden het Wm- en Bbk-toezicht uitgevoerd door een toezichthouder van de afdeling Bedrijven, in één controle.

Samenwerking milieu- en BWT-toezicht

Sinds 2012 voert de ODMH voor een deel van de aangesloten gemeenten ook toezichtstaken uit op het gebied van bouwen en slopen. Dergelijk toezicht heeft op verschillende thema's raakvlakken met milieutoezicht.

Om die reden zal in de komende planperiode steeds meer worden samengewerkt tussen toezichthouders van de afdelingen Bedrijven en BWT. Die samenwerking zal vooral bestaan uit het uitwisselen van toezichthouders tussen beide afdelingen. Op die manier wordt kennis van beide toezichtsgebieden gedeeld, zodat daarna voor elkaar signaaltoezicht kan worden uitgevoerd.

Tijdens de nieuwbouw van stalsystemen zullen toezichthouders van het team landbouw – bij voorkeur samen met een toezichthouder van de afdeling BWT – aspectcontroles uitvoeren op de naleving van de bijzondere uitvoeringseisen voor dergelijke voorzieningen.

Voor gemeenten die de toezichtstaken op het gebied van bouwen en slopen niet bij de ODMH hebben ondergebracht, zal voor de samenwerking contact worden gezocht met de afdeling bouw- en woningtoezicht van de betreffende gemeente.

3.4.2 Samenwerking met andere instanties

De ODMH werkt, op het gebied van de gemeentelijke milieutaken, samen met diverse handhavingspartners. Het onderstaande overzicht geeft inzicht in de afspraken die de ODMH met de verschillende handhavingspartners heeft gemaakt.

- *Toezicht veehouderijen* – De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), het Hoogheemraadschap Schieland (HHSK), het Hoogheemraadschap van Rijnland (HHR), het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) en de ODMH werken samen bij het toezicht op veehouderijen. Eén toezichthouder van een instantie voert een controle uit waarbij gelet wordt op de aspecten dierenwelzijn (NVWA), afvalwater en afwatering (waterschappen) en inrichtingen (ODMH). De bevindingen worden met de andere instanties gedeeld. Elke instantie verzorgt zelf de aanschrijving en het (eventuele) handhavingstraject.
- *Toezicht glastuinbouw* – Sinds 2005 voeren het HHSK en de ODMH gezamenlijk controles uit bij glastuinbouwbedrijven. Naast het eigen toezicht, voeren de toezichthouders ook signaaltoezicht uit voor de NVWA op het thema bestrijdingsmiddelen. Elke instantie verzorgt zelf de aanschrijving en het (eventuele) handhavingstraject.
- *Toezicht emissieregistratie glastuinbouw* – Het HHSK, het HHR en de ODMH voeren gecoördineerde administratieve controles uit op het gebied van de emissieregistratie bij glastuinbouwbedrijven (zie ook paragraaf 3.2.2). De ODMH verzorgt de schriftelijke afhandeling van de controles en het eventuele handhavingstraject.
- *Toezicht met de veiligheidsregio* – Met de Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM) is een convenant gesloten waarin diverse samenwerkingsafspraken zijn vastgelegd. Een van die afspraken gaat over het uitvoeren van integraal toezicht. Inmiddels is ook een pilotproject op dat thema afgerond. In de komende planperiode zullen jaarlijks met de VRHM afspraken worden gemaakt over gezamenlijk uit te voeren toezichtprojecten.
- *BRZO-toezicht* – Samenwerking met andere instanties op het gebied van BRZO-toezicht is een wettelijke verplichting. In paragraaf 3.3.2 is die samenwerking beschreven.

3.4.3 Afstemming met handhavingspartners

Bestuursrechtelijk optreden moet in sommige gevallen met andere betrokken bestuursorganen worden afgestemd. Dat geldt in ieder geval bij situaties waarin sprake is van meer dan één tot bestuursrechtelijke handhaving bevoegd gezag of van meerdere bestuursorganen die na elkaar – in een keten – bevoegd zijn. Daarnaast is het wenselijk dat gegevens over de bestuursrechtelijke en de strafrechtelijke handhaving met de betrokken handhavingspartners worden gedeeld.

Ketentoezicht grondstromen

In 2013 is door de Omgevingsdienst West-Holland en de OMDH een pilot gestart over ketentoezicht bij grondstromen. De uitvoering van de pilot loopt tot 2016. Omgevingsdienst Haaglanden heeft zich inmiddels bij dit project aangesloten.

Met ketentoezicht wordt geprobeerd vat te krijgen op de hele keten van grond – bijvoorbeeld in de keten herkomstlocaties-tussendepots-toepassingslocaties – door samen te werken met ketenpartners, zoals de politie en aangrenzende omgevingsdiensten. Daarnaast kunnen ketenpartners geïnformeerd worden, bijvoorbeeld wanneer grond vanuit het toezichtsgebied van één van de partners naar het gebied van een andere partner getransporteerd wordt, of wanneer partijen grond bij één van de partners geweigerd wordt.

Na 2016 zal worden geëvalueerd of ketentoezicht – op dit thema, maar ook op andere toezichtstaken – een vervolg zal krijgen. Ook zal worden nagegaan of ketentoezicht ook provinciebreed kan worden uitgevoerd.

Zorgplicht Wet bodembescherming

Afstemming tussen de verschillende bevoegde gezagen over de handhaving van de zorgplicht uit de Wet bodembescherming (art. 13 Wet bodembescherming) is niet meer nodig omdat Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland én de colleges van burgemeester en wethouders van de aangesloten gemeenten, hun handhavingstaak op dat gebied hebben gemandateerd aan de OMDH.

Afstemming met strafrechtelijke partners

De afspraken over de afstemming met strafrechtelijke handhavingspartners en het uitwisselen van gegevens, zijn opgenomen in de sanctiestrategie.

3.4.4 Informatiegestuurde handhaving

De verdere professionalisering van de handhaving en de vorming van de RUD's zijn de aanleiding geweest om de samenwerking tussen de handhavingspartners te intensiveren. Daarnaast is het de bedoeling dat de handhaving capaciteit efficiënter en effectiever wordt ingezet. Om dat vorm te geven en om de 'zaken die er werkelijk toe doen' boven water te krijgen, is een systematiek ontwikkeld, die dit mogelijk maakt: informatiegestuurde handhaving (afgekort: IgH). De definitie hiervan is:

Op basis van actuele en betrouwbare informatie, die verder wordt geanalyseerd en veredeld, rationele beslissingen nemen, zodanig dat mensen en middelen optimaal worden ingezet en handhavingsdoelen worden behaald.

Ketentoezicht en administratief onderzoek zijn onderdeel van deze systematiek.

Binnen IgH wordt een vijftal niveaus onderscheiden:

1. Basis: Elke instantie werkt met eigen opslag- en registratiesysteem. Processen zijn niet (bewust) op elkaar afgestemd.
2. Handhavingsprocessen en -procedures zijn efficiënt en bewust op elkaar afgestemd. Informatie wordt digitaal vastgelegd.

3. Informatiesystemen van de partijen in het handhavingsproces zijn aan elkaar gekoppeld en zijn voor gemachtigden opvraagbaar en beschikbaar. Partijen kunnen in elkaars gegevens kijken.
4. Op tactisch niveau worden per handhavingstaak beslissingen genomen op basis van de verkregen producten van de informatieorganisatie, die informatie verzamelt, analyseert en veredelt met informatieanalisten en -makelaars.
5. Op strategisch niveau wordt, aan de hand van de producten van de informatieorganisatie, beleid gemaakt op langere termijn over de handhavingsinzet.

Informatiegestuurde handhaving in Midden-Holland

De ODMH heeft al een aantal stappen gezet in het IgH-proces. Zo is er een intern opslag- en registratiesysteem, dat de gegevens digitaal vastlegt. Verder zijn op operationeel niveau de handhavingsprocessen en –procedures op elkaar afgestemd. Daarmee heeft de ODMH niveau 2 (van de 5) bereikt. In de volgende fase zullen handhavingsprocessen en informatiesystemen aan elkaar worden gekoppeld en krijgen partijen de mogelijkheid om in elkaars gegevens te kijken (niveau 3). Vanaf niveau 4 worden – op tactisch niveau – met de verkregen informatieproducten beslissingen genomen over de handhavingsinzet.

Voorlopig wordt ingezet op het bereiken van het derde niveau. Door aan te sluiten bij PIM (Programma Informatie-uitwisseling Milieuhandhaving) wordt daarmee een forse stap gezet. Verder zal onder andere worden samengewerkt met het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum) Haaglanden, waarin 34 gemeenten, de provincie Zuid-Holland, politie, OM, Belastingdienst, Koninklijke Marechaussee, Douane en de opsporingsdiensten FIOD en de Inspectie SZW participeren.

Landelijk is er een stappenplan opgezet om het instrument op te bouwen. In de Uitvoeringsagenda van Omgevingsdienst.nl is een fiche opgenomen over informatie-uitwisseling en wordt aangesloten bij de activiteiten van de landelijke Werkgroep Informatiegestuurde Handhaving (Wigh), waarin ook de ODMH participeert.